

**CONVOCATÒRIA D'AJUTS EN RECERCA EN DOCÈNCIA
UNIVERSITÀRIA REDICE 12.**

INFORME FINAL

**EL PRÀCTICUM I LA MILLORA DE L'EMPLEABILITAT DELS
GRADUATS. PERCEPCIONS DEL AGENTS. REDICE 12- 1880-01**

ASSUMPTA ANEAS ÁLVAREZ

DESEMBRE DE 2013

PART 1. DADES DE L'EQUIP DE RECERCA

1. Investigadora principal: Assumpta Aneas Álvarez

2. Membres de l'equip:

Participants	mail	NiF	Posició	Ubicació	Grau	Rol
Assumpta Aneas Alvarez	aaneas@ub.edu	35010143A	Professora titular d'Universitat	MIDE F Pedagogia UB	Doctora	IP
Marta Burguet Arfelis	mburguetarfelis@ub.edu	52213498W	Professora associada	THE F Pedagogia UB	Doctora	Investigadora
Elena Noguera Pigem	enoguera@ub.edu	46570412N	Professora col·laboradora Permanent	THE F Pedagogia UB	Doctora	Investigadora
Núria Rajadell Puiggros	nrjadell@ub.edu	37685842C	Professora titular d'Universitat	DOE F Pedagogia UB	Doctora	Investigadora
Ruth Vilà Baños	Ruth_vila@ub.edu	52463814D	Professora lectora	MIDE F Pedagogia UB	Doctora	Investigadora
Mercè Alos LLado	Mercè.alos@ub.edu	46221891X	Professora Associada Universitat	MIDE F Pedagogia UB	Doctoranda	Investigadora
Javier Ventura Blanco	jventura@ub.edu	17192602X	Professor titular d'Universitat	THE F Pedagogia UB	Doctor	Col·laboradora
Immaculada Armadans Tremolosa	iarmadans@ub.edu	38790116H	Professora Agregada Universitat	Psicologia Social F Psicologia	Doctora	Col·laboradora
Àngela Castrechini Trotta	acastrechini@ub.edu	21767605Z	Professora lectora	Psicologia Social F Psicologia	Doctora	Col·laboradora
Isabel Oussedic Vilalta	isaous@gmail.com	43154624C	Becària de la Oficina de Pràcticum	Facultat de Pedagogia	Màster	Col·laboradora

II. PROJECTE DE RECERCA

1. Títol del projecte. **El Pràcticum i la millora de l'empleabilitat dels graduats. Percepcions del agents. Redice 12- 1880-01**

2. Activitats realitzades

Objectius del projecte

El projecte de recerca *pretenia avaluar el grau de satisfacció respecte l'assoliment de competències establertes en els plans docents del Pràcticum de dos graus de la Universitat de Barcelona*. A la vista de la realització final del projecte, s'ha pogut satisfer l'objectiu final respecte al grau de Pedagogia. Però malgrat que es va crear l'instrument d'avaluació de les competències del grau de Psicologia no s'ha recollit mostra suficient respecte a l'alumnat, tutors de centre i de les organitzacions de pràctiques suficients com per obtenir una informació significativa.

Objectius específics:

Per tal d'assolir l'objectiu general, es pretenia donar resposta a les següents qüestions:

- En quina mesura s'han assolit les competències Transversals comunes de la Universitat de Barcelona?
- En quina mesura s'han assolit les competències transversals de la titulació?
- En quina mesura s'han assolit les competències específiques de la titulació?
- En quina mesura els continguts i activitats planificades al pla docent (operativitzats en els objectius d'aquest) han servit per enfortir aquest assoliment?
- Quines competències s'han desenvolupat millor en la comunitat d'aprenentatge de l'aula universitària?
- Quines competències s'han desenvolupat millor a nivell individual, desenvolupat per l'alumnat a través de la seva reflexió?
- Quines competències s'han desenvolupat millor en l'organització de pràctiques?
- Quins són els elements d'articulació entre els tres entorns d'aprenentatge per part dels agents implicats, activitats formatives i activitats avaluatives?

Tots aquests objectius específics s'han pogut satisfer en relació al Pràcticum del Grau de Pedagogia. Tal i com s'ha esmentat anteriorment, no s'ha pogut recollir informació significativa relativa al Grau de Psicologia.

Accions	
<p>Desenvolupar els instruments: Enquesta estudiants, enquesta tutor d'Universitat i enquesta tutors de centre</p> <p>Aplicar els instruments</p> <p>Anàlisi descriptiu i correlacional de la informació</p>	<p>S'han desenvolupat les sis enquestes sobre avaluació de les competències del grau de Pedagogia i de Psicologia, per:</p> <ul style="list-style-type: none"> - L'alumnat - Els tutors de les pràctiques de la UB - Els tutors dels centres de pràctiques <p>S'han aplicat a les dues Facultats</p> <p>Només s'ha pogut fer un anàlisi descriptiu i correlacional amb les dades de la Facultat de Pedagogia.</p> <p>L'anàlisi de les dades de la Facultat de Psicologia no s'ha pogut tractar per falta de dades.</p>
<p>Desenvolupar els guions dels focus grup per als estudiants, tutors d'Universitat i tutors de centre</p> <p>Desenvolupar 3 grups de discussió a cada facultat</p> <p>Anàlisi descriptiu</p> <p>Síntesi del dos estudis</p>	<p>S'han desenvolupat els guions del focus grup per als estudiants, tutors d'Universitat i tutors de centre</p> <p>Es va fer el grup de discussió amb els tutors de UB de la Facultat de Pedagogia</p> <p>Es va intentar fer entrevistes personals amb alumnat i tutors dels centres. Però donada la impossibilitat de concertar-les, es va optar fer una tramesa electrònica de les qüestions de guió via enquesta oberta on line. Novament es va obtenir una mostra molt mins.</p> <p>L'estudi qualitatiu no s'ha pogut realitzar a la Facultat de Psicologia, per impossibilitat d'accedir a mostra</p> <p>S'ha fet una síntesi dels dos estudis en lo referent a les bases teòriques i les aportacions metodològiques, però no en relació a les dades</p>
Redacció article	S'han redactat dos articles- ja publicats- i varies contribucions a congressos
Traducció anglès	A hores d'ara, les publicacions són en castellà.
<p>Presentació de comunicació al congrés nacional</p> <p>Presentació de comunicació al congrés internacional</p>	<p>S'ha presentat:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Una comunicació en un congrés d'àmbit internacional - Una ponència en un congrés d'àmbit internacional - Dues ponències en un Simposium en un congrés d'àmbit internacional - Un pòster a una jornada de sobre recerca del Departament MIDE de la Facultat de Pedagogia de la UB, - A més de la participació en la Jornada REDICE 2013-

3. Nivell de compliment del pla de treball proposat

Respecte a al disseny metodològic, es va plantejar un:

Estudi quantitatiu: Estava prevista la realització d'una enquesta de percepció sobre el grau d'assoliment de les competències planificades al pla docent de l'assignatura de Pràctiques Externes. Aplicada a estudiants, tutors de la Universitat i de les organitzacions de pràctiques. S'han fet els sis instruments, però l'aplicació a la Facultat de Psicologia ha estat molt limitada, degut a la manca de suport de la resta de l'equip docent i la coordinació del pràcticum. Tot i així, les aportacions generades, tant a nivell metodològic com de resultats són molt positives i fonamentaran la demanda d'un nou projecte de continuació en la propera convocatòria REDICE 2014.

Estudi qualitatiu: Estava prevista la realització d'un total de 6 focus grup aplicats a estudiants, tutors de la Universitat i de les organitzacions de pràctiques del grau de Pedagogia i del grau de Psicologia de la Universitat de Barcelona. Pot dir-se que aquesta fase no s'ha pogut desenvolupar satisfactòriament. Hi ha hagut dos factors determinants per explicar aquest fracàs. Per una banda, malgrat que la calendarització del projecte suposava la realització de l'estudi empíric abans de l'estiu, el propi calendari del Pràcticum, que finalitzava a juny, i dels l'estudi qualitatiu es tenia que fer considerant les conclusions de l'estudi quantitatiu), així quan estudiants, que tenien tribunals de TFG a juliol, feia que tot l'estudi empíric es retardés (es va poder fer l'estudi qualitatiu, l'equip docent dels tutors de la UB havia canviat substancialment (degut a l'ampliació de crèdits) i l'alumnat (ja graduat), ja no tenia vinculació amb la UB al ser ja graduats Això va condemnar la motivació d'aquests agents en participar en aquesta fase de l'estudi. Aquest mateix factor temporal va influir en la limitada capacitat de prendre mesures per tal de aconseguir reorganitzar els grups de discussió. Es per això que al final es varen fer entrevistes i qüestionaris on line amb les qüestions que guiaven els focus grup.

Respecte a la difusió dels resultats, que eren un dels principals objectius del projecte, es va plantejar un pla:

A l'Àmbit anglòfon. En aquest punt s'ha participat amb una ponència en un congres internacional organitzat per Instituto Tecnológico de Celaya y la Universitat de Texas, de la que s'han derivat dues publicacions amb ISBN.

Àmbit llatí. En aquest apartat s'ha participat en tres congressos d'àmbit internacional i en una jornada de recerca organitzats a Espanya (no es considera la jornada de recerca REDICE, ja que forma part del propi projecte) mitjançant una comunicació, un pòster i dues ponències en un Simposium de les que s'han derivat dos articles publicats en revistes indexades i tres publicacions en el llibre d'actes.

4. Accions de difusió portades a terme

Congressos:

Nombre	Categoria	Tipo participación	Titulo	Publicació
I Congreso Internacional de Ciencias de la Educación y del desarrollo Santander, 8-11 de octubre de 2013	Internacional	Comunicación	Los seminarios de práctica reflexiva en el Prácticum de Pedagogía de la Universidad de Barcelona	Si
Congreso Internacional de Investigación Acedemia Journals. St. Mary University. Texas. EEUU Celaya, 6-8 noviembre, Celaya. México	Internacional	Ponencia	Evaluación de las competencias transversales del grado de Pedagogía de la Universidad de Barcelona	Si
XXII Symposium Internacional sobre el practicum y las prácticas en empresas en la formación universitaria. 26-28 junio 2013.	Internacional	Ponencia en Symposium Alejando las paralelas y acrecentando las perpendiculares. Experiencias a partir del Practicum en la UB	Practicum, transición y transformación	Si
XXII Symposium Internacional sobre el practicum y las prácticas en empresas en la formación universitaria. 26-28 junio 2013	Internacional	Ponencia en Symposium Alejando las paralelas y acrecentando las perpendiculares. Experiencias a partir del Practicum en la UB	Empleabilidad, prácticas externas y autoregulación	Si
Seminari de formació en investigació i innovació en el desenvolupament de competències. Mide. ICE. 29 de novembre de 2013	local	Poster Experiencias a partir del Practicum en la UB	Evaluación de las competencias transversales del grado de Pedagogía de la Universidad de Barcelona	No

Publicaciones:

Vila, R. y Aneas, A. (2013) Los seminarios de práctica reflexiva en el Prácticum de Pedagogía de la Universidad de Barcelona en Bordón 65 (3), 2013, 165-18.

Estado

Publicada

Indexación

INREC-s, 2Q.FI: 0.147

Aneas, A. Vilà, R., Armadans, I y

Publicado

EBSCO

Cid, A. (2013) Evaluación de las competencias transversales del grado de Pedagogía de la Universidad de Barcelona en Academia Journals 5 (3)

Aneas, A., Vilà R., Rajadell, N. En prensa (2013). Entornos de desarrollo y aplicación de las competencias del graduado en Pedagogía. Del prácticum al empleo. Reflexão & Ação v. 21, n. 1

Bibliografia Brasileira de Educação – INEP/MEC
Catálogo Coletivo Nacional - CCN
Diadorim
Directory of Open Access Journals-DOAJ
Edubase
Índice de Revistas de Educación Superior e Investigación Educativa-IRESIE
Latindex
Organización de Estados Iberoamericanos para la Educación, la Ciencia y la Cultura – OEI
Portal de Periódicos da Capes
Sumários.org

PART 3. ANNEXES

1. Vila, R. y Aneas, A. (2013) Los seminarios de práctica reflexiva en el Prácticum de Pedagogía de la Universidad de Barcelona en *Bordón* 65 (3), 2013, 165-18
 2. Aneas, A., Vilà, R., Rajadell, N. (2013). Entornos de desarrollo y aplicación de las competencias del graduado en Pedagogía. Del prácticum al empleo. *Reflexão & Ação* v. 21, n. 1 (En prensa)
 3. Aneas, A., Vilà, R., Armadans, I. y Cid, A. (2013) Evaluación de las competencias transversales del grado de Pedagogía de la Universidad de Barcelona en *Academia Jorunals*, Volumen 5, No. 3, ISSN 1946-5351 Online 1948-2353 CD
 4. Aneas, A. Rajadell, N., Armadans, I y Renom, A. (2013) Practicum: transición, transdisciplina, y transformación (pp 149-157). En Muñoz P.C; Raposo, M.; González, M.; Martínez, M.E.; Zabalza, M.A. y Pérez Adolfo (coord.), *Alejando las paralelas y acrecentando las perpendiculares. Experiencias a partir del practicum en la UB. XII Symposium Internacional sobre el practicum y las prácticas en empresas en la formación universitaria, Poio, Actas* ISBN: 978-84-8408-719-9 CD
 5. Armadans, I., Castrechini, A. Y Aneas, A. (2013, junio). Empleabilidad, practicas externas y autoregulación del aprendizaje en la universidad: propuestas y recomendaciones desde una perspectiva transdisciplinar (pp 159-167), En Muñoz P.C; Raposo, M.; González, M.; Martínez, M.E.; Zabalza, M.A. y Pérez Adolfo (coord.), *Alejando las paralelas y acrecentando las perpendiculares. Experiencias a partir del practicum en la UB. XII Symposium Internacional sobre el practicum y las prácticas en empresas en la formación universitaria, Poio, Actas* ISBN: 978-84-8408-719-9 CD
 6. Aneas, A., Vilà, R., Burguet, M., Noguera, E., Rajadell, N., Armadans, I., Castrechini, A., Alos, M. Ventura, J y Oussedic, I. (2013) El prácticum i la millora de l'empleabilitat dels graduats. percepcions del agents. Seminari de formació en investigació i innovació en el desenvolupament de competències. Mide. UB
-